

Tilläggsyrkande

2019-09-11

Tilläggsyrkande angående – barn och ungdomar som förs utomlands från Göteborg av hedersrelaterade anledningar Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

- 1) Stadsledningskontoret får även i uppdrag att kartlägga och redovisa vilka åtgärder staden gör och kan förbättra för att de som för ut barn och ungdomar utomlands av hedersrelaterade anledningar rapporteras till polismyndigheten.
- 2) Stadsledningskontoret även får i uppdrag att se över vilken information kommunen tillhandahåller till nyanlända och vid behov uppdatera dessa med att b.la. hedersrelaterat våld, tvångsäktenskap och barnäktenskap finns med i brottsbalken.

Yrkandet

Göteborgs kommun gör idag en hel del för att informera nyanlända om vad som gäller i Göteborg och Sverige, bla via Integrationscentrum. Det är viktigt att så snabbt som möjligt få veta sina rättigheter men i synnerhet också sina skyldigheter.

Det är därför av yttersta vikt att Göteborg även informera att vi har noll tolerans mot hedersvåld, tvångsäktenskap och barnäktenskap. Det är en brottslig handling som Göteborgs kommun kommer agera snabbt och resolut emot.

Från och med den 1 juli 2014 gäller nya straffrättsliga och civilrättsliga bestämmelser som stärker skyddet mot tvångsäktenskap och barnäktenskap. Två nya brott infördes i brottsbalken ([Brottsbalken 4 kap, 4 c §, 4 d §](#)). Vidare avskaffas möjligheten för barn att få dispens att gifta sig. Reglerna om erkännande av utländska äktenskap skärptes också.

Från och med januari 2019 gäller ytterligare skärpt lagstiftning som innebär ett förbud mot att erkänna utländska barnäktenskap. Förbudet gäller oavsett vilken anknytning till Sverige som personerna hade när äktenskapet ingicks eller hur gamla de är när frågan prövas av en myndighet. Om minst en av personerna fortfarande är ett barn vid prövningen ska det aldrig gå att göra undantag från förbudet.

Brottet äktenskapstvång

Brottet äktenskapstvång gäller den som genom olaga tvång eller utnyttjande av utsatt belägenhet förmår en person att ingå ett äktenskap eller en äktenskapsliknande förbindelse. Straffet för äktenskapstvång är fängelse i högst fyra år.

De fall som gäller tvång har redan tidigare kunnat bestraffas som olaga tvång. Kriminaliseringen av att utnyttja någons utsatta belägenhet är däremot ny. Sådant utnyttjande kan exempelvis innebära att gärningsmannen utnyttjar att offret befinner sig i en beroendeställning i förhållande till honom eller henne. Det kan också handla om utnyttjande av vissa andra förhållanden, till exempel att offret har en intellektuell funktionsnedsättning. När vuxna som ett barn är beroende av pressar barnet att gifta sig mot sin vilja eller arrangerar ett äktenskap utan hänsyn till vad barnet vill, kan det vara fråga om att barnets utsatta belägenhet utnyttjas.

Bestämmelsen gäller svenska och vissa utländska juridiskt giltiga äktenskap. Dessutom omfattas äktenskapsliknande förbindelser som ingås enligt regler som gäller inom en grupp och som innebär att parterna betraktas som makar och anses ha rättigheter eller skyldigheter i förhållande till varandra samt innefattar frågan om upplösning av förbindelsen. I praktiken handlar det om olika religiösa eller traditionella äktenskap.

Kriminalisering på ett tidigt stadium

Vissa förstadier till brottet äktenskapstvång kan bestraffas som försök eller förberedelse till detta brott eller som brottet vilseledande till tvångsäktenskapsresa.

Om äktenskapstvång begås utomlands

Äktenskapstvång har undantagits från det krav på så kallad dubbel straffbarhet som gäller för de flesta brott. Det innebär att ett äktenskapstvång får prövas. Stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap av svensk domstol även om gärningen inte är straffbar i det land där den begicks.

Mer information om reglerna

Den som vill veta mer om reglerna kan läsa regeringens proposition [Stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap samt tillträde till Europarådets konvention om våld mot kvinnor \(prop. 2013/14:208\)](#).

http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/starkt-skydd-mot-tvangsakenskap-och_H103208

Yrkande
2019-09-05

(L, M, C, Kd, V, Mp)

Yrkande angående – yrkande från D och S gällande barn och unga som förs utomlands från Göteborg av hedersrelaterade anledningar

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen avslår yrkandet från Demokraterna och Socialdemokraterna

Yrkande

Arbetet mot att barn och unga i Göteborg förs bort mot sin vilja för att ingå äktenskap, könsstympas eller underkastas hedersförtryck är en viktig del i arbetet för jämställdhet och mänskliga rättigheter i staden. Att barn och unga blir medvetna om sina mänskliga rättigheter är första steget. Sedan en tid tillbaka pågår insatser på flera områden, både inom grundskolan och gymnasieskolan för att förebygga och förhindra att unga förs ut ur landet mot sin vilja:

- Amandakommissionen granskar hedersrelaterade ärenden och är en stödfunktion för skola och socialtjänst
- Samordnare för hedersrelaterat våld och förtryck håller utbildningar för all personal i Göteborgs stad. Här finns även en myndighetsövergripande arbetsgrupp
- Grundskoleförvaltningens arbete med att lansera utbildningar och stöd för alla skolor i staden
- Ett regionalt stödcenter ska etableras
- Samarbete med Swedavia där personal utbildas i att upptäcka och larma och stoppa vid misstanke om människorov

Att utbilda personal i skolorna och socialtjänsten har hög prioritet. Det är de som möter barnen varje dag och därmed de som känner barn och föräldrar och kan upptäcka när något inte står rätt till.

Nu arbetar grundskoleförvaltningen med utbildning som samtliga skolor i staden ska genomföra. Att staden nu får en enhetligt utformad utbildning och handlingsplan kommer att göra att kunskapsnivån ökar markant.

Orosanmälan till socialtjänsten behöver utvecklas. Handlar det om oro på grund av hedersrelaterade orsaker ska detta framgå, så att insatser socialtjänst och polis gör inte förstärker barnets utsatthet.

Det är tidiga insatser vid minsta oro som kan ge störst effekt för de individer som lever i en hederskontext.

I det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) ligger förutom uppföljning även ett aktivitetsansvar då eleven lämnar grundskolan och inte börjar gymnasiet, som är en frivillig skolform. Detta är en tydlig skärpning mot tidigare.

Hur Sverige på bästa sätt kan hämta hem medborgare som förts ut ur landet mot sin vilja eller på annat sätt kringskurits sina medborgliga fri-, och rättigheter är en viktig fråga som kräver nationella överläggningar och internationella överenskommelser. Därför blir stadens förebyggande arbete extra viktigt.

Yrkande Demokraterna, Socialdemokraterna KS 28 augusti 2019 Yrkande Demokraterna,
Socialdemokraterna 27 augusti 2019

Yrkande gällande barn och ungdomar som förs utomlands från Göteborg av hedersrelaterade anledningar

Förslag till beslut i kommunstyrelsen

1. Stadsledningskontoret ges i uppdrag att tillsammans med Social resursförvaltning och Grundskoleförvaltningen utreda hur bland annat bättre kontroll och uppföljning kan motverka att barn och ungdomar förs utomlands av hedersrelaterade anledningar.

Yrkande

Varje år förs från Göteborg ett okänt antal barn och ungdomar utomlands mot sin vilja, för att tvingas ingå äktenskap, könsstympas, ges kulturell och/eller religiös uppfostran eller av andra hedersrelaterade omständigheter. Trots att det rör sig om minderåriga kan inte Göteborgs Stad redovisa hur många barn och ungdomar som försvinner från Göteborg varje år.

Bortförda flickors situation finns det numera en medvetenhet om, mindre uppmärksammat fenomen är att också pojkar i stor utsträckning förs utomlands för kulturell och/eller religiös fostran.

Pojkarna kan vid hemkomsten vara traumatiserade av sina upplevelser på grund av psykiskt såväl som fysiskt våld. Under våren flaggade rektorer i Göteborg för ett flertal pojkar hade skickats iväg på så kallade ”uppfostringsresor”.

Anställda inom Göteborgs Stad som kommer i kontakt med den hedersrelaterade problematiken framhåller att utsatta elevers medvetenhet om deras lagstadgade rättigheter generellt är ganska låg. Från det nationella kompetensteamet mot

hederskultur vid Länsstyrelsen i Östergötland framkommer det att inte heller skolor i full utsträckning gör en orosanmälan när en elev saknas. Här behövs det kunskapshöjande och samordnade insatser riktade mot både skolpersonal och elever.

Göteborgs Stads samordnare mot hederskultur försökte på eget initiativ att ta fram uppgifter på hur många barn och ungdomar som förts utomlands under 2018. Det visade sig vara mycket svårt att få fram dessa uppgifter och det påvisar behovet av att utreda hur detta arbete löpande bör fungera och var huvudansvaret ska ligga. Det är av yttersta vikt att bortförda barn räknas och registreras. Det är en grundförutsättning för att kunna följa upp bortförda barn och i all mån det är möjligt hjälpa dessa barn och ungdomar hem till Göteborg. Det är också viktigt med full vetskap för det förebyggande arbetet och att kunna motverka dessa handlingar mot barn framöver.